

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

www.cymru.gov.uk

Sut mae fy mhlentyn yn datblygu yn y Cyfnod Sylfaen?

chwarea • dysgu • tyfu
play • learn • grow
cyfnod sylfaen 3–7 foundation phase

Canllaw i rieni
a gofalwyr

mae addysg
yn dechrau
yn y cartref
education
begins
at home

Cynnwys

Beth yw'r Cyfnod Sylfaen?	3
Pryd bydd fy mhlentyn yn manteisio ar y Cyfnod Sylfaen?	4
Sut galla' i gael hyd i le yn y Cyfnod Sylfaen ar gyfer fy mhlentyn?	4
Beth mae fy mhlentyn yn ei ddysgu?	5
A fydd fy mhlentyn yn dal i ddysgu sut i ddarllen ac ysgrifennu?	5
Sut bydd fy mhlentyn yn dysgu a pha fath o weithgareddau fydd fy mhlentyn yn cymryd rhan ynddyn nhw?	6
Beth yw'r Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd Cenedlaethol (FfLIRh)? 14	
Sut galla' i helpu fy mhlentyn i ddysgu yn ystod y Cyfnod Sylfaen?	15
Syniadau llythrennedd a rhifedd	16
Mae addysg yn dechrau yn y cartref	17
Pori Drwy Stori	17
Ydy plant ag anghenion addysgol arbennig (AAA) yn dilyn y Cyfnod Sylfaen?	18
Alla i dynnu fy mhlentyn yn ôl o'r Cyfnod Sylfaen?	19
Sut caiff fy mhlentyn ei asesu?	19
Sut bydda' i'n gwybod sut mae fy mhlentyn yn dod yn ei flaen?	20
Pwy sydd â'r hawl i gael adroddiadau a gwybodaeth arall oddi wrth yr ysgol?	21
Pa gyfleoedd sydd gennyf i drafod adroddiad fy mhlentyn â'r ysgol?	21
Ble galla i gael gwybod am ganlyniadau'r ysgol?	22
Symud yn ddiraffferth i Gyfnod Allweddol 2	22
Ble galla' i gael rhagor o wybodaeth am y Cyfnod Sylfaen?	23
Rhagor o wybodaeth i rieni/gofalwyr.....	23
Ble galla' i gael copïau o ddogfennau ysgol eraill a deunyddiau'r Cyfnod Sylfaen?	23
Oes gan fy mhlentyn hawl i brydau ysgol am ddim?.....	24
Graddio ysgolion cynradd.....	24
Cysylltiadau defnyddiol	26

Beth yw'r Cyfnod Sylfaen?

Mae'r Cyfnod Sylfaen yn gwricwlwm datblygiadol i blant tair i saith oed yng Nghymru. Mae'n ceisio annog plant i fod yn greadigol, yn ddychmygus a chael hwyl ac mae'n gwneud dysgu yn fwy pleruser ac effeithiol.

Bydd eich plentyn yn cael cyfleoedd i archwilio'r byd o'i gwmpas a deall sut mae pethau'n gweithio drwy gymryd rhan mewn gweithgareddau ymarferol sy'n berthnasol i'w gam datblygu. Caiff eich plentyn ei herio drwy weithgareddau ymarferol a bydd cwestiynau penagored yn datblygu ei sgiliau meddwl. Bydd hefyd yn cael ei annog i archwilio cysyniadau a rhannu syniadau ar gyfer datrys problemau.

ISBN: 978 1 4734 1721 2

WG21419

© Hawlfraint y Goron Mehefin 2014

Pryd bydd fy mhlentyn yn manteisio ar y Cyfnod Sylfaen?

Bydd eich plentyn yn cael cynnig lle rhad ac am ddim, rhan-amser o safon yn y Cyfnod Sylfaen mewn ysgol, meithrinfa, cylch chwarae a ariennir neu gyda gwarchodwr plant cofrestredig yn y tymor yn dilyn ei ben-blwydd yn dair oed.

Sut galla' i gael hyd i le yn y Cyfnod Sylfaen ar gyfer fy mhlentyn?

Gallwch gysylltu â'ch Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd Lleol sy'n gallu rhoi gwybodaeth, cyngor, arweiniad a chymorth i chi ar yr holl wasanaethau, yn amrywio o wasanaethau gofal plant i restr o leoliadau yn eich ardal sydd wedi'u cofrestru i ddarparu lle rhad ac am ddim, rhan-amser yn y Cyfnod Sylfaen.

Mae Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd ym mhob awdurdod lleol.

Beth mae fy mhlentyn yn ei ddysgu?

Mae saith Maes Dysgu yn y Cyfnod Sylfaen lle mae modd cydblethu gweithgareddau a phrofiadau chwarae strwythuredig ac ysgogol yn y profiadau dysgu a gaiff eu cynnig yn yr awyr agored ac yn yr ystafell ddosbarth. Y saith Maes Dysgu yw:

- Datblygiad Personol a Chymdeithasol, Lles ac Amrywiaeth Ddiwylliannol
- Sgiliau Iaith, Llythrennedd a Chyfathrebu (bydd hyn yn Gymraeg neu yn Saesneg yn dibynnu ar bolisi iaith y lleoliad/ysgol)
- Datblygiad Mathemategol
- Datblygu'r Gymraeg (nid yw'n ofynnol mewn lleoliadau/ysgolion cyfrwng Cymraeg)
- Gwybodaeth a Dealltwriaeth o'r Byd
- Datblygiad Corfforol
- Datblygiad Creadigol.

A fydd fy mhlentyn yn dal i ddysgu sut i ddarllen ac ysgrifennu?

Mae'r Cyfnod Sylfaen yn pwysleisio pwysigrwydd sgiliau darllen a sgiliau ysgrifennu da. Fodd bynnag, mae'n bwysig sicrhau nad yw plant yn cael eu gwthio i ddarllen ac ysgrifennu'n rhy gynnar. Caiff plant ifanc iawn eu hannog i ddatblygu sgiliau cyn ysgrifennu a chyn darllen drwy ymarferion datblygu iaith a gweithgareddau sy'n eu helpu i ddeall synau drwy gemau, creu patrymau, canu a storïau. Caiff sgiliau cyn ysgrifennu eu datblygu drwy dynnu lluniau, peintio, nodwyddo a gweithgareddau eraill sy'n cryfhau eu cyhyrau a'u galluogi i'w rheoli'n well.

Unwaith y bydd eich plentyn yn barod bydd yn symud ymlaen i gysylltu synau a llythrennau ar gyfer darllen a sillafu drwy ffonog, adnabod ac adeiladu geiriau drwy weithgareddau hwyliog, a deall llyfrau a storïau. Caiff llyfrau â lluniau eu defnyddio gyntaf ac yna llyfrau sy'n fwy priodol i'w lefel darllen. Bydd y Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd Cenedlaethol (FfLIRh) yn cefnogi datblygiad y sgiliau hyn ar draws yr holl Feysydd Dysgu.

Sut bydd fy mhentyn yn dysgu a pha fath o weithgareddau fydd fy mhentyn yn cymryd rhan ynddyn nhw?

Bydd eich plentyn yn cael cyfleoedd i ddysgu a deall drwy brofiadau ymarferol a thrwy helpu i gynllunio gweithgareddau ymarferol sy'n berthnasol i'w gam datblygu a chymryd rhan ynddyn nhw. Mae treulio amser yn yr awyr agored hefyd yn rhan bwysig o'r Cyfnod Sylfaen gan y bydd yn rhoi cyfle i'ch plentyn ddysgu a darganfod drwy weithgareddau a gaiff eu cynllunio a gweithgareddau ar hap.

Mae'n werth crybwyll y bydd eich plentyn yn cael hwyl wrth ddysgu drwy weithgareddau a all olygu na fyddan nhw bob amser yn dod adref mor lân â'r disgwyl. Mae manteision lu ynghlwm wrth ddysgu drwy weithgareddau creadigol sy'n defnyddio'r holl synhwyrâu. Er enghraifft, gallai eich plentyn gael ei annog i ymarfer ffurfio ei lythrennau drwy ddefnyddio paent mwd gwlyb y tu allan, a allai fynd ar ei ddillad. Er y bydd y staff yn y lleoliad/ysgol yn darparu dillad ar gyfer gweithgareddau mwy blêr ac yn annog eich plentyn i geisio cadw'n lân a golchi ei hun, mae peth baw ar ddillad yn siŵr o ddigwydd.

Datblygiad Personol a Chymdeithasol, Lles ac Amrywiaeth Ddiwylliannol

Mae galluogi plant i ddysgu am eu hunain ac i ffurfio perthynas â phlant ac oedolion eraill yn rhan bwysig o'r Cyfnod Sylfaen. Caiff eich plentyn ei annog i ddatblygu mwy o hunan-barch a datblygu gwerthoedd moesol personol, a bydd hefyd yn ennyn gwell dealltwriaeth o ddiwylliant Cymru ac o'r byd ehangach.

Gweithgaredd dysgu enghreifftiol – ysgol y goedwig

Mae ardal o goed a llwyni yn yr ysgol wedi cael ei sefydlu fel ysgol y goedwig gyda phebyll a thân gwersyll lle mae'r plant yn cael picnics, chwarae rôl ac yn cael sesiynau cerddoriaeth. Maen nhw'n cael eu haddysgu gan ymarferydd sydd wedi'i hyfforddi'n benodol.

Mae'r plant yn cynhesu gwrthrychau cyffredin ac yn dysgu pa effaith a gaiff gwres a thân ar wahanol ddefnyddiau. Maen nhw'n creu mwclis o ddefnyddiau naturiol fel pren, aeron a dail. Maen nhw'n coginio cyris mewn potiau dros dân agored, yn rhostio marshmallows a thostio bara ar ffyn.

Mae dysgu fel hyn yn cyfrannu'n sylweddol at ddatblygiad personol a chymdeithasol plant. Mae'r plant yn dysgu ac yn chwarae gyda'i gilydd a hefyd yn dysgu sut i adnabod perygl, parchu'r tân a'i drin yn ofalus, ac yn dysgu sut i drin offer miniog yn ofalus.

Sgiliau Iaith, Llythrennedd a Chyfathrebu

Bydd eich plentyn yn profi pob math o wahanol brofiadau a gweithgareddau iaith. Bydd ei sgiliau'n datblygu wrth iddo siarad, gwneud arwyddion/cyfathrebu a gwrando.

Bydd modd iddo ddewis a defnyddio gwahanol ddeunyddiau darllen er mwyn datblygu ei fwynhad a'i ddealltwriaeth a chaiff ei gefnogi wrth iddo ddatblygu ei sgiliau ysgrifennu.

Caiff eich plentyn ei annog i gyfleu ei anghenion, ei deimladau a'i feddyliau, ac ailadrodd ei brofiadau.

Gweithgaredd dysgu enghreifftiol – picnic tedi bêr

Daeth plentyn a'i dedi bêr newydd i mewn i'r dosbarth i'w ddangos. Trafododd y plant a phenderfynu cynnal picnic eu hunain i'r tedi bêrs gan ymchwilio i gefnogi'r cynlluniau a'u syniadau.

Buon nhw'n gwrando ar y gân 'Teddy Bears' Picnic' cyn penderfynu cynnal y picnic yn y goedwig, yn union fel y rhai yn y gân. Dros yr wythnos nesaf, ysgrifennodd y plant wahoddiadau i'w tedi bêrs a rhestrau siopa i gael picnic iach. Wedyn aethon nhw ar y rhyngwrwyd i edrych ar ragolygon y tywydd ar gyfer diwrnod y picnic, gan ddod o hyd i'w pentref ar y map, a mynd i'r siopau lleol i brynu'r pethau oedd ar y rhestr siopa. Yna dysgwyd y gân 'Teddy Bears' Picnic' cyn i'r plant ychwanegu cerddoriaeth gyda'u hofferynnau.

Ar ddiwrnod y picnic, daeth y plant â'u tedi bêrs i'r ysgol, paratoi'r bwyd trwy ddilyn ryseitiau syml, pacio'u bagiau a cherdded eu tedi bêrs i'r goedwig. Tynnodd y plant luniau o'r picnic er mwyn gwneud fersiwn eu hunain o'r gân 'Teddy Bears' Picnic' ar ffurf llyfr digidol.

Datblygiad Mathemategol

Bydd eich plentyn yn datblygu ei sgiliau, ei wybodaeth a'i ddealltwriaeth o fathemateg, drwy wahanol brofiadau ymarferol. Trwy chwarae â rhifau mewn gweithgareddau bob dydd bydd yn datblygu gwahanol ddulliau ar gyfer datrys problemau mewn sefyllfaoedd amrywiol.

Bydd hefyd yn ymchwilio i briodweddau siâp ac yn didoli, paru, trefnu a chymharu gwrthrychau, ac yn creu patrymau a pherthnasoedd syml. Bydd eich plentyn hefyd yn ennyn gwell dealltwriaeth o amser ac arian mewn modd ystyrlon.

Gweithgaredd dysgu enghreifftiol – dinosoriaid

Roedd gan y plant ddiddordeb mewn dysgu am ddinosoriaid ar ôl i blentyn ddod â thegan rwber o ddinosor i mewn i'r ysgol. Rhannodd yr ymarferydd gasgliad o ddinosoriaid gyda'r plant gan ofyn iddyn nhw fesur pob un i weld pa un oedd yr hiraf a pha un oedd y byraf. Gwnaethon nhw hefyd ddarllen llyfr am ddinosoriaid a darganfod bod y dinosor go iawn mwyaf yn 27 metr o hyd. Nid oedd hyn yn golygu unrhyw beth i'r plant felly aeth yr ymarferydd â nhw tu allan ac aethon nhw ati i fesur 27 metr fel eu bod yn deall pa mor fawr oedd y dinosoriaid.

Roedd llawer o waith chwarae rôl yn ogystal. Roedd y plant wedi actio fel dinosoriaid a chreu 'stomp y dinosor' drwy ddefnyddio offerynnau taro i ddynwared sŵn dinosoriaid yn cerdded drwy'r jyngl.

Datblygu'r Gymraeg

Bydd cyfle i blant mewn lleoliadau/ysgolion cyfrwng Saesneg ddysgu i ddefnyddio'r Gymraeg a chyfathrebu yn y Gymraeg hyd eithaf eu gallu. Bydd eich plentyn yn datblygu'r sgiliau hyn drwy gymryd rhan mewn gwahanol weithgareddau hwyliog ac ymarferol, gan ddefnyddio gwahanol adnoddau sy'n adeiladu ar wybodaeth a phrofiadau blaenorol ac yn eu datblygu. Caiff eu profiadau llafar eu defnyddio i'w helpu i ddatblygu eu sgiliau darllen a'u sgiliau ysgrifennu.

Trwy gydol y Cyfnod Sylfaen bydd pob lleoliad/ysgol cyfrwng Saesneg yn rhoi cyfle i blant ddysgu Cymraeg a mwynhau ei defnyddio drwy gymryd rhan mewn gweithgareddau chwarae cyfrwng Cymraeg priodol bob dydd.

Gweithgaredd dysgu enghreifftiol – siop y groser

Er mwyn ceisio datblygu defnydd y plant o gwestiynau Cymraeg mewn modd ystyrlon, aeth yr ymarferydd ati i greu siop y groser ar gyfer gweithgareddau chwarae rôl. Arweiniodd yr ymarferydd y gweithgaredd gan ddefnyddio geiriau Cymraeg priodol i ofyn ac ateb cwestiynau a hefyd i ddefnyddio 'os gwelwch yn dda'. Cafodd y plant ryddid i chwarae yn y siop eu hunain ac ymarfer eu geirfa newydd.

Cafodd y plant hefyd eu hannog i ddefnyddio eu sgiliau iaith newydd yn yr ystafell ddosbarth, e.e. wrth ofyn am ffrwyth amser byrbrydau neu am eitem arbennig yr oedd arnyn nhw ei angen.

Gwybodaeth a Dealltwriaeth o'r Byd

Bydd eich plentyn yn cael profiadau sy'n cynyddu ei chwilfrydedd am y byd o'i gwmpas i'w helpu i ddeall mwy am ddigwyddiadau yn y gorffennol, pobl a lleoedd, pethau byw a'r gwaith y mae pobl yn ei wneud.

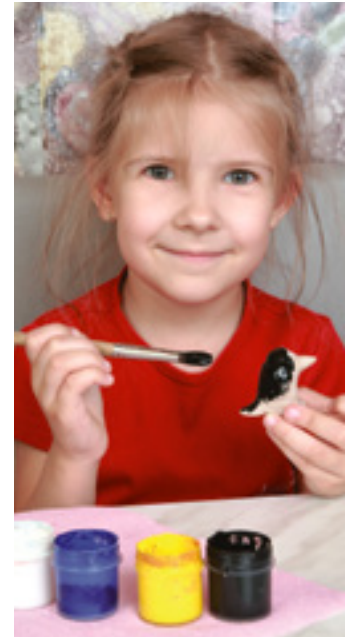
Bydd yn dysgu sut i ddangos gofal, cyfrifoldeb, pryder a pharch at bob peth byw a'r amgylchedd.

Bydd yn dysgu sut i fynegi ei syniadau, ei safbwyntiau a'i deimladau ei hun gyda dychymyg, creadigrwydd a sensitifrwydd.

Gweithgaredd dysgu enghreifftiol – pengwinaid

Ar ôl wythnos o eira dechreuodd y plant drafod lleoedd oer ac ystyried sut y gallai pengwinaid ymdopi â thywydd o'r fath. Yn gyntaf, archwiliodd y plant gynefin y pengwinaid drwy lyfrau lluniau ac yna cymharu'r hinsawdd â hinsawdd Cymru. Yna gwnaethon nhw ystyried anifeiliaid eraill sy'n byw o dan amodau tywydd garw. Buon nhw'n trafod camelod yn yr anialwch a theigrod yn y jyngl. Llenwodd y plant falwys a menyg rwber â dwr a'u rhoi yn y rhewgell. Roedd y canlyniadau'n rhyfeddol. Gwnaeth y plant ofyn ac ateb llawer o gwestiynau, gan ddatblygu eu geirfa. Chwaraeon nhw gemau adnabod llythrennau, gan guddio'r llythyren 'p' am 'pengwin' o amgylch yr ystafell.

Yna roedd yr ymarferydd wedi helpu'r plant i wneud pypedau pengwin a golygfeydd eira o bethau fel poteli plastig gwag a rholiau cardbwrdd, gan greu cefnlun ar gyfer chwarae rôl a storïau am 'bengwinaid'.

Datblygiad Corfforol

Bydd eich plentyn yn cael ei annog i fwynhau gweithgareddau corfforol a bydd yr ymdeimlad o hunaniaeth sy'n datblygu wedi'i gysylltu'n agos â'i hunanddelwedd, ei hunan-barch a'i hyder ei hun.

Byddan nhw'n dod yn fwy ymwybodol o iechyd, hylendid, diogelwch a phwysigrwydd deiet, gorffwys, cysgu ac ymarfer corff.

Gweithgaredd dysgu enghreifftiol – y wal ddringo

Roedd y wal ddringo newydd yn boblogaidd iawn gyda'r plant. Fodd bynnag, roedd yr ymarferwyr wedi sylwi mai'r un plant oedd yn dringo'r wal bob tro, tra bo rhai plant yn cael eu gadael allan o'r gêm. Penderfynon nhw ganolbwyntio'r gweithgaredd ar sut y gallai'r plant helpu ei gilydd i fynd dros y wal. Roedd y plant yn gweithio gyda phartner ac yn helpu ei gilydd i ddringo'r wal.

Trwy gefnogi ac annog ei gilydd â'r rhannau anodd, roedden nhw'n gwella eu sgiliau personol, eu sgiliau cymdeithasol a'u sgiliau cyfathrebu, a hefyd yn gwella eu cydsymudiad a'u sgiliau echddygol bras. Erbyn diwedd y sesiwn roedd y plant yn trafod sut y gallai pob un ohonynt nhw ddefnyddio'r wal ddringo o hyn ymlaen, gan helpu ei gilydd dros y wal ac o'i hamgylch.

Datblygiad Creadigol

Bydd cymryd rhan mewn gweithgareddau creadigol, dychmygol a mynegiannol mewn celf, crefft, dylunio, cerddoriaeth, dawns a symud yn cefnogi datblygiad creadigol eich plentyn. Byddan nhw'n yn archwilio adnoddau amrywiol iawn, yn datblygu eu gallu i gyfathrebu a mynegi eu syniadau creadigol a phwyso a mesur eu gwaith.

Gweithgaredd dysgu enghreifftiol – brig-ddyn

Roedd grŵp o blant yn darllen *Stick Man* gan Julia Donaldson ym Myd Stori'r dosbarth. Roedd gan y plant ddiddordeb mawr yng nghymeriadau'r llyfr ac roedden nhw'n bryderus iawn am ddiogelwch y Brig-Ddyn. Ar ôl trafod â'r ymarferydd penderfynodd y plant greu siart gynllunio ar ffurf gwe pry cop ar gyfer casglu syniadau a gweithgareddau dilynol cyffrous y byddai modd eu defnyddio i gynllunio gweithgareddau ar draws yr holl Feysydd Dysgu, yn yr ystafell ddosbarth ac yn yr awyr agored.

Ymysg eu syniadau roedd:

- creu ffrind ar gyfer y Brig-Ddyn
- cynllunio a chreu dillad ar gyfer teulu'r brig-ddyn
- creu pypedau ac ysgrifennu sgrïptiau yn seiliedig ar y stori
- gwneud teulu mawr o frig-ddynion yn ardal y goedwig
- creu pentref o frig-ddynion
- trefnu a mesur ffyn
- ysgrifennu dyddiadur a thafleenni gwybodaeth
- creu dawns i deulu'r brig-ddyn i ddathlu ei fod wedi dychwelyd
- trafod cymeriadau da a chymeriadau drwg y stori
- ysgrifennu problemau'r Brig-ddyn ynghyd â'u problemau nhw a'u rhoi mewn 'sach problemau' er mwyn ysgogi trafodaeth.

Bu'r dosbarth yn gweithio ar thema'r Brig-ddyn a'i datblygu dros gyfnod o chwe wythnos, gan ddysgu, datblygu ac ymarfer sgiliau newydd ar draws yr holl Feysydd Dysgu a'r FFLIRh. Aeth y plant ati i greu llyfr digidol er mwyn egluro a gwerthuso eu gweithgareddau. Cafodd y llyfr hwn ei rannu ar wefan yr ysgol.

Beth yw'r Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd Cenedlaethol (FfLIRh)?

Cafodd y Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd Cenedlaethol (FfLIRh) ei gyflwyno ym mis Medi 2013 er mwyn helpu plant 5 i 14 oed i ddatblygu eu sgiliau llythrennedd a rhifedd ar draws y cwricwlwm.

Bydd lleoliadau/ysgolion yn defnyddio'r FfLIRh i sicrhau bod addysgu sgiliau llythrennedd a rhifedd yn cael ei ymgorffori ym mhob Maes Dysgu, yn yr amgylcheddau dysgu o fewn yr ystafell ddosbarth a'r awyr agored.

Bydd plant cyn oedran ysgol yn datblygu eu sgiliau llythrennedd a rhifedd cynnar, gan ganolbwyntio ar siarad a gwranddo, datblygu eu geirfa a'u dealltwriaeth o safbwynt pam rydyn ni'n defnyddio rhifau, yn darllen ac yn ysgrifennu.

Llythrennedd a rhifedd

Caiff pob plentyn ei gefnogi i ddatblygu sgiliau llythrennedd a rhifedd cadarn. Mae'r sgiliau hyn yn golygu mwy na dysgu Cymraeg, Saesneg a mathemateg; maen nhw'n golygu gallu defnyddio'r sgiliau mewn gwahanol sefyllfaoedd ac ar draws amrywiaeth eang o weithgareddau.

Mae llythrennedd yn disgrifio set o sgiliau, gan gynnwys siarad a gwranddo (llafaredd), darllen ac ysgrifennu, sy'n ein galluogi i wneud synnwyr o'r byd o'n cwmpas.

Mae rhifedd yn disgrifio'r defnydd o sgiliau rhif, mesur a data, a'r gallu i adnabod a defnyddio'r sgiliau hyn i ddatrys problemau bob dydd.

Sut galla' i helpu fy mhlentyn i ddysgu yn ystod y Cyfnod Sylfaen?

Gallwch chi gael effaith bositif ar ddatblygiad eich plentyn trwy wneud pethau ymarferol sy'n ei helpu i ddysgu, nid yn unig yn y cartref, ond yn yr ardd, yn y parc ac yn y siop.

Mae'n fater o ennyn dychymyg a diddordeb eich plentyn a sicrhau bod dysgu'n hwyl. Po fwyaf y caiff eich plentyn ei ysgogi, ei annog a'i gynnwys, y mwyaf y bydd yn ei ddysgu.

Ar y tudalennau canlynol rydyn ni'n cynnig nifer o syniadau i chi a'ch plentyn eu mwynhau, er mai dim ond nifer bach o syniadau posibl yw'r rhain.

Felly, beth bynnag yr ydych chi'n ei wneud gyda'ch gilydd a lle bynnag yr ydych chi'n mynd, cofiwch gael hwyl ac ysbrydoli eich plentyn trwy chwarae gemau dysgu.

Syniadau llythrennedd a rhifedd

Mae geiriau a rhifau i'w gweld ym mhob man. Dangoswch i'ch plentyn pa mor bwysig yw sgiliau rhif a sgiliau geiriau, a rhowch hwb i'w hyder trwy ei helpu i ddatblygu'r sgiliau angenrheidiol hyn.

Ffyrdd difyr o helpu eich plentyn gyda llythrennedd

- Cofiwch fod mwy na llyfrau ar gael i'w darllen. Rhowch gyfle i'ch plentyn ddarllen comics, cylchgronau, tudalennau gwe, llyfrau coginio, gemau . . . mae'r rhestr yn un hirfaith . . . gadewch iddyn nhw ddewis.
- Chwaraewch gemau geiriau y tu mewn neu'r tu allan. Bydd hyn yn helpu eich plentyn i adnabod geiriau a synau a'u cysylltu â'r gwrthrych.
- Wrth deithio yn y car neu ar y bws, tynnwch ei sylw at wahanol arwyddion ffyrdd gan ofyn iddo ddweud beth yw'r ystyr.
- Pan fyddwch chi'n mynd allan am bryd o fwyd, darllenwch y fwydlen gyda'ch gilydd a gofynnwch iddo eich helpu i ddewis.
- Canwch rigymau gyda'ch gilydd os yw eich plentyn yn ifanc. Os yw'n hŷn, gallwch chi ei annog i ganu gyda cherddoriaeth sydd ar y radio.
- Ymunwch â llyfrgell leol am ddim. Byddwch chi'n synnu beth sydd ar gael – amser dweud stori, digwyddiadau llawn hwyl, ac mae llyfrau plant ar gael i'w benthyg am ddim.
- Mae darllen gyda eich plentyn am gyn lleied â 10 munud y dydd yn gallu gwneud gwahaniaeth mawr a'i helpu i ddarllen yn well.

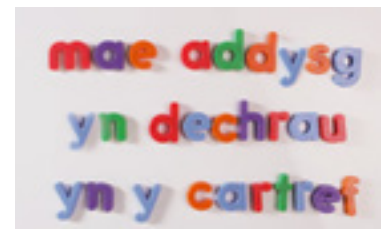
Ffyrdd difyr o helpu eich plentyn gyda rhifedd

- Pan fyddwch chi'n mynd i siopa, gofynnwch i'ch plentyn gyfrif y darnau o ffrwythau y mae arnoch chi eu heisiau, e.e. gallwch chi ofyn am 3 oren, 5 afal a 3 banana.
- Chwiliwch am gyfle i chwarae gemau sy'n cynnwys nodi'r rhifau ar glocliau, darnau o arian, prysiau mewn archfarchnadoedd ac ar becynnau.
- Wrth goginio, gofynnwch i'ch plentyn helpu i bwysu'r cynhwysion.
- Rhowch gyfle i'ch plentyn weld beth sy'n digwydd wrth i chi dalu am eich siopa, gan ddangos iddo'r gwahanol ffyrdd o dalu am bethau gyda chardiau banc neu arian parod.
- Os bydd eich plentyn yn cael arian ar ei ben-blwydd, gallwch chi ei helpu i gynllunio sut mae am wario'r arian, a thrwy hynny ei helpu i ddatblygu sgiliau rheoli arian.
- Defnyddiwch galendr i gyfrif faint o nosweithiau o gwsg y bydd yn rhaid eu cael cyn bod pen-blwydd neu ddigwyddiad pwysig arall yn cyrraedd.

I gael rhagor o syniadau, ewch i en-gb.facebook.com/whatyousaycounts

Mae addysg yn dechrau yn y cartref

Er mwyn eich helpu chi i helpu eich plentyn yn fwy, rydyn ni wedi lansio ymgyrch newydd o'r enw 'Mae addysg yn dechrau yn y cartref'. Mae'n cynnig syniadau a gweithgareddau y gallwch chi eu gwneud gartref er mwyn sicrhau bod eich plentyn yn gwneud cynnydd. Edrychwch ar ein tudalen ar Facebook i weld sut y gallwch chi elwa ar yr ymgyrch. www.facebook.com/dechraucartref

Pori Drwy Stori

Rhaglen ddwyieithog newydd gyffrous yw Pori Drwy Stori sydd â'r nod o helpu plant â'u llythrennedd wrth iddyn nhw ddechrau yn y dosbarth derbyn. Mae'r rhaglen yn cael ei chynnig ym mhob ysgol a gynhelir yng Nghymru. Mae'r rhaglen yn darparu adnoddau i'w defnyddio yn yr ystafell ddosbarth ynghyd ag adnoddau a all gynorthwyo rhieni/gofaluwr gartref fel partneriaid yn nysgu eu plentyn.

I gael rhagor o wybodaeth ewch i poridrwystori.booktrust.org.uk

Ydy plant ag anghenion addysgol arbennig (AAA) yn dilyn y Cyfnod Sylfaen?

Bydd pob dysgwyr, gan gynnwys dysgwyr ag anghenion addysgol arbennig (AAA), yn gallu dilyn cwricwlwm y Cyfnod Sylfaen. Fodd bynnag, weithiau, bydd angen i'r pennaeth ddatgymhwyso'r cyfan neu ran o gwricwlwm y Cyfnod Sylfaen dros dro i ddysgwyr ag anghenion addysgol arbennig. Mewn achosion eithriadol gall rhai dysgwyr, megis y rhai â datganiadau o anghenion addysgol arbennig wedi'u paratoi gan yr awdurdod lleol, gael eu datgymhwyso'n barhaol.

Os oes gan eich plentyn anghenion addysgol arbennig a bod arnoch chi angen cyngor a gwybodaeth am faterion yn ymwneud â'r anghenion hynny, cysylltwch â'ch awdurdod lleol a fydd yn gallu eich cyfeirio i'r Gwasanaeth Partneriaeth Rhieni.

Cewch hefyd ragor o wybodaeth yn llyfryn Llywodraeth Cymru *Gwybodaeth i Rieni a Gofalwyr Plant a Phobl Ifanc y gall fod ganddynt Anghenion Addysgol Arbennig* (2010).

Ewch i <http://bit.ly/TayO2g> neu ffoniwch **029 2082 6044**.

Alla i dynnu fy mhlentyn yn ôl o'r Cyfnod Sylfaen?

Nid oes yn rhaid i'ch plentyn ddechrau addysg orfodol hyd nes y bydd yn bum mlwydd oed. Fodd bynnag, mae dechrau'r ysgol yn gynnar yn fanteisiol i'ch plentyn. Gall eich plentyn gymysgu a chymdeithasu â phlant eraill a bydd yn llawer haws iddo ddechrau yn yr ysgol gynradd. Bydd yn cael ei drochi mewn profiadau cyfoethog, ymarferol a fydd yn gwella ei ddysgu ac yn ei annog i ddatblygu ei sgiliau ar ddechrau ei daith addysg.

Os yw'ch plentyn wedi cyrraedd oedran ysgol gorfodol ac mae'n mynychu ysgol a gynhelir, nid oes unrhyw hawl gan rieni i dynnu plentyn yn ôl o Feysydd Dysgu'r Cyfnod Sylfaen na'r trefniadau asesu cysylltiedig. Fodd bynnag, mae hawl gan rieni/gofalwyr dynnu eu plant yn ôl o addysg grefyddol ac unrhyw addysg rhyw a allai gael ei darparu.

Sut caiff fy mhlentyn ei asesu?

Caiff cynnydd plant ei asesu'n ffurfiol ar ddiwedd y Cyfnod Sylfaen o fewn y tri Maes Dysgu:

- Datblygiad Personol a Chymdeithasol, Lles ac Amrywiaeth Ddiwylliannol
- Iaith, Llythrennedd a Sgiliau Cyfathrebu (Cymraeg neu Saesneg)
- Datblygiad Mathemategol.

Byddan nhw hefyd yn sefyll Profion Darllen a Rhifedd Cenedlaethol. Cynhelir y profion hyn yn yr ystafell ddosbarth dros gyfnod o wythnos ac maen nhw'n para rhwng 30 munud ac un awr. Nid oes angen sefyll y profion mewn un sesiwn a rhoddir digon o gyfnodau seibiant i'r plant yn ystod y profion.

Sut bydda' i'n gwybod sut mae fy mhlentyn yn dod yn ei flaen?

Byddwch chi'n cael adroddiad ysgrifenedig am gynnydd eich plentyn o leiaf unwaith y flwyddyn. Cewch hefyd gyfle i gwrdd ag athro/athrawes eich plentyn.

Bydd adroddiadau ar gyfer pob plentyn yn cynnwys gwybodaeth am y canlynol:

- manylion byr am gynnydd eich plentyn, gan gynnwys cryfderau a meysydd i'w datblygu a'r camau nesaf ym mhob Maes Dysgu perthnasol
- gweithgareddau a gwblhawyd fel rhan o gwricwlwm y Cyfnod Sylfaen, y FfLIRh ac addysg grefyddol
- presenoldeb
- y trefniadau sydd ar gael i drafod yr adroddiad.

Bydd hyn yn rhoi cipolwg i chi o gynnydd eich plentyn a'i lefelau cyrhaeddiad yn erbyn safonau cenedlaethol. Bydd gwybodaeth o'r asesiadau diwedd cyfnod hefyd yn rhan o adroddiad eich plentyn ar ddiwedd Blwyddyn 2.

Bydd adroddiadau ar gyfer plant ar ddiwedd y Cyfnod Sylfaen hefyd yn cynnwys:

- asesiad athrawon o ddeilliannau ar ddiwedd cyfnod ar gyfer: Datblygiad Personol a Chymdeithasol, Lles ac Amrywiaeth Ddiwylliannol; Sgiliau Iaith, Llythrennedd a Chyfathrebu (Cymraeg neu Saesneg); a Datblygiad Mathemategol
- y canlyniadau yn seiliedig ar y profion llythrennedd a rhifedd Profion Darllen a Rhifedd Cenedlaethol ynghyd â gwybodaeth am gynnydd eich plentyn o safbwynt llythrennedd a rhifedd ar draws y cwricwlwm
- canlyniadau cyffredinol plant o'r un oedran o fewn yr ysgol (heblaw mewn ysgolion bach iawn lle y caiff pump neu lai o blant eu hasesu)
- yr adroddiad cymharol ysgol diweddaraf gan Lywodraeth Cymru. Mae'r adroddiad hwn yn cymharu perfformiad yr ysgol â pherfformiad ysgolion eraill o fewn yr awdurdod lleol ac ar draws Cymru.

Pwy sydd â'r hawl i gael adroddiadau a gwybodaeth arall oddi wrth yr ysgol?

Mae gennych chi hawl i gael copi gan yr ysgol o adroddiad eich plentyn. Mae gennych chi hefyd hawl i gael copi o Adroddiad Blynyddol y Llywodraethwyr.

Mae hawl gyfartal gan rieni sydd wedi ysgaru neu wahanu, ac eraill sydd â chyfrifoldeb rhiant dros blentyn, gael yr wybodaeth hon oni bai fod gorchymyn llys a fyddai'n atal hynny.

Pa gyfleoedd sydd gennyf i drafod adroddiad fy mhlentyn â'r ysgol?

Bydd adroddiad eich plentyn hefyd yn esbonio sut y gallwch chi ei drafod ag ymarferwyr yn yr ysgol. Mae'r rhan fwyaf o ysgolion yn cynnal nosweithiau rhieni/gofalwyr pan fydd ymarferwyr yn hapus i drafod cynnydd eich plentyn â chi.

Bydd corff llywodraethu'r ysgol yn cynnal cyfarfod blynyddol er mwyn trafod Adroddiad Blynyddol y Llywodraethwyr a rhannu barn ynghylch datblygiad yr ysgol. Mae hawl gennych chi i fynychu'r cyfarfod hwn ac rydych chi'n cael eich annog i wneud hynny.

Ble galla i gael gwybod am ganlyniadau'r ysgol?

Caiff canlyniadau'r ysgol eu cynnwys yn adroddiad eich plentyn. Maen nhw hefyd yn cael eu cyhoeddi bob blwyddyn ym Mhrosbectws yr Ysgol ac yn Adroddiad Blynyddol y Llywodraethwyr.

Symud yn ddiraffferth i Gyfnod Allweddol 2

Ar ôl gorffen yn y Cyfnod Sylfaen, bydd eich plentyn yn symud yn ddiraffferth i'r cyfnod dysgu a elwir yn 'Cyfnod Allweddol 2'.

Os hoffech chi ragor o wybodaeth am Gyfnod Allweddol 2, ceir canllaw i rieni/gofalwyr o'r enw *Sut roedd yr ysgol heddiw?* – *Canllaw ar ysgolion i rieni a gofalwyr: 7 i 11 oed*. Gofynnwch am gopi gan eich athro/athrawes neu ewch i <http://bit.ly/1ZKUXI>

Ble galla' i gael rhagor o wybodaeth am y Cyfnod Sylfaen?

Rhagor o wybodaeth i rieni/gofalwyr

Rydyn ni am eich sicrhau bod eich plentyn yn cael y dechrau gorau posibl mewn bywyd. Felly rydyn ni'n benderfynol o roi'r holl wybodaeth sydd ei hangen arnoch chi am y Cyfnod Sylfaen a sut bydd addysg eich plentyn yn datblygu.

Mae ymarferydd/athro/athrawes eich plentyn yno bob amser i roi cymorth a chyngor am ddatblygiad eich plentyn, neu roi unrhyw wybodaeth bellach sydd ei hangen arnoch chi am y Cyfnod Sylfaen.

Ble galla i gael copïau o ddogfennau ysgol eraill a deunyddiau'r Cyfnod Sylfaen?

Gallwch chi ofyn i weld copïau o ddogfennau'r Cyfnod Sylfaen, y FfLIRh a maes llafur addysg grefyddol yr ysgol.

Dylai copïau o ddogfennau'r Cyfnod Sylfaen fod ar gael mewn llyfrgelloedd cyhoeddus neu ewch i <http://bit.ly/1kROIKF>

Oes gan fy mhleintyn hawl i brydau ysgol am ddim?

Os ydych chi'n derbyn rhai budd-daliadau efallai y bydd gan eich plentyn hawl i brydau ysgol am ddim, cyn belled â'ch bod yn bodloni rhai meini prawf cymhwysedd. Os teimlwch eich bod yn bodloni'r amodau hyn gallwch chi gasglu ffurflen gan ysgol eich plentyn neu gyflwyno cais i'ch awdurdod lleol.

I weld a ydych chi'n gymwys ewch i <http://bit.ly/1nmGLKU>

Gall plant mewn ysgolion cynradd fwynhau brecwast iach am ddim yn yr ysgol cyn dechrau'r diwrnod ysgol. Os nad yw ysgolion yn cynnal cynllun brecwast am ddim ac os oes galw am frecwast am ddim dylai corff llywodraethu'r ysgol ysgrifennu at yr awdurdod lleol yn gofyn am gynllun brecwast am ddim ar gyfer yr ysgol.

Graddio ysgolion cynradd

Mae'r broses o raddio ysgolion cynradd wrthi'n cael ei datblygu a chaiff ei chyflwyno erbyn hydref 2014.

Cysylltiadau defnyddiol

Bydd y rhestr hon o gysylltiadau defnyddiol yn eich helpu fel rhiant/gofawrwr i gael rhagor o wybodaeth i gefnogi'r plant yn eich bywydau.

Bitesize*

Adnodd ar-lein am ddim y BBC i helpu plant yn y DU gyda'u gwaith ysgol.
www.bbc.co.uk/bitesize

Lovereading4kids*

Bydd y wefan yn eich helpu i archwilio llyfrau a fydd yn ysgogi plant ac yn eu helpu i garu darllen.
www.lovereading4kids.co.uk

Sumdog*

Safle sy'n cynnig gemau i wneud mathemateg yn hwyl. Maen nhw i gyd yn rhad ac am ddim i'w chwarae, gyda'r dewis o danysgrifio i gael nodweddion ychwanegol.
www.sumdog.com

Newid am Oes

Mae'r wefan yn rhoi syniadau a ryseitiau i'ch helpu chi a'ch teulu i fod yn fwy iach ac yn fwy hapus.
www.newidamoes.org.uk

Sut mae ysgol eich plentyn yn ei wneud?

Gwefan sy'n rhoi gwybodaeth am berfformiad ysgolion yng Nghymru.
<http://mylocalschool.wales.gov.uk/index.html?iaith=cym>

* Mae'r gwefannau hyn ond ar gael yn Saesneg.

Cyngor gan y BBC i rieni*

O wybodaeth am waith cartref i gymorth ag anghenion addysgol arbennig, cewch wybod sut i helpu'ch plentyn yn yr ysgol.

www.bbc.co.uk/schools/parents

Meic

Gwasanaeth llinell gymorth cyfrinachol i blant a phobl ifanc yng Nghymru. O ddarganfod beth sy'n digwydd yn eich ardal leol i helpu i ddelio â bwlio.

www.meiccymru.org

Hwb

Storfa Ddigidol Genedlaethol sy'n cynnig mynediad at filoedd o adnoddau digidol o'r radd flaenaf ar gyfer yr ystafell ddosbarth.

<https://hwb.wales.gov.uk/Home/Pages/Home.aspx?lang=cy>

Hwb+

Dyma'r llwyfan dysgu ar gyfer ysgolion unigol. Gall alluogi dysgwyr, rhieni/gofawyr ac athrawon i ddefnyddio gwahanol offer a gwasanaethau ar-lein a all hwyluso dysgu digidol. Mae Hwb+ yn cynnig y ddarpariaeth ganlynol ar gyfer pob ysgol: e-bost ar gyfer pob defnyddiwr cymwys; offer ar gyfer rhith-ddosbarthiadau; cyhoeddiadau a digwyddiadau; a mynediad at gymwysadau Microsoft Office sy'n cynnwys Word, Excel a PowerPoint.

<https://hwb.wales.gov.uk/Home/Pages/Home.aspx?lang=cy>

Cyw

Cyfes o raglenni teledu Cymraeg ar S4C yw Cyw, ar gyfer plant rhwng tair a chwech oed yn bennaf. Caiff y rhaglenni eu darlledu o 7am hyd 1pm ddydd Llun i ddydd Gwener ac mae'n cynnwys rhaglenni sydd eisoes wedi'u darlledu gan S4C fel rhan o Blaned Plant Bach.

<http://cyw.s4c.co.uk/cy>

Estyn

Cewch wybod rhagor am berfformiad eich ysgol.

www.estyn.gov.uk